

*do 30 września 2021 r. zrealizowano łącznie 188 wymian pieców

RAPORT Z DZIAŁAŃ

W ZAKRESIE OCHRONY POWIETRZA W GMINIE MICHAŁOWICE

OD 1 STYCZNIA 2019 DO 30 WRZEŚNIA 2021

AUTOR RAPORTU

Anna Mruwczyńska we współpracy
z **Krzysztofem Pietrusiakiem**
(kontrola nieruchomości)

Referat Ochrony Środowiska
Urzędu Gminy Michałowice

PODZIĘKOWANIA

Gmina Michałowice dziękuje
Panu **Krzysztofowi Skotakowi**
z Instytutu Ochrony Środowiska - Państwowego
Instytutu Badawczego za konsultację raportu.

WSTĘP

Niniejszy raport przedstawia wielokierunkowe działania dotyczące ochrony powietrza, podjęte przez Gminę Michałowice w okresie od 1 stycznia 2019 r. do 30 września 2021 r.

Raport dotyczy wdrożonych w gminie programów i działań antysmogowych, edukacyjnych i promocyjnych.

Częścią dokumentu jest również prezentacja zrealizowanych i planowanych proekologicznych inwestycji.

Ponadto przedstawiamy podsumowanie gminnego programu piecowego wraz z uzyskanym efektem ekologicznym obrazującym zmniejszenie ilości zanieczyszczeń wprowadzanych do środowiska „przed i po” wdrożeniu projektu.

Małgorzata Pachecka

Małgorzata Pachecka
Wójt Gminy Michałowice

SPIS TREŚCI:

1. Wieloletnie działania dotyczące ochrony środowiska w latach 2019-2021
2. Działania zrealizowane w 2019 r.
3. Działania zrealizowane w 2020 r.
4. Działania przeprowadzone w 2021 r., do 30.09 2021 r.
5. Program wymiany pieców - podsumowanie
6. Plany do końca 2021 r.

DZIAŁANIA WIELOLETNIE PODJĘTE PRZEZ GMINĘ (LATA 2019–2021)

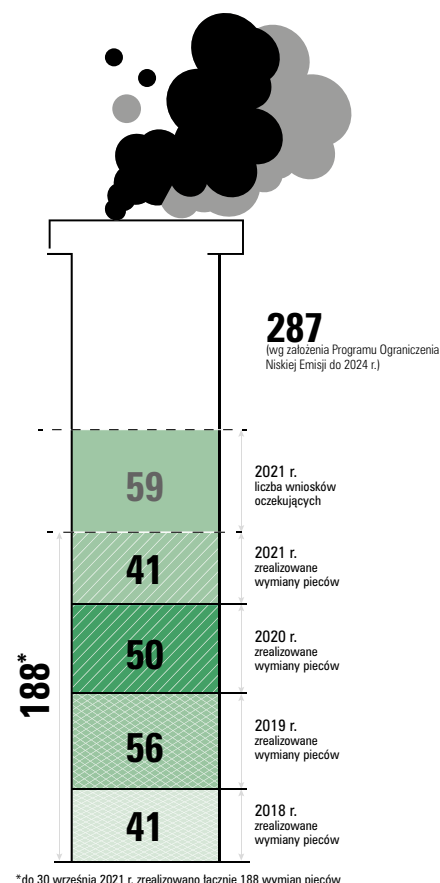
1 LOKALNY PROGRAM PIECOWY

Gmina Michałowice w ramach prowadzonej polityki ograniczenia tzw. niskiej emisji (z indywidualnych źródeł grzewczych) i ochrony powietrza w latach 2018–2020 prowadziła program udzielania dotacji celowej z budżetu Gminy polegającej na trwałej zmianie źródeł ogrzewania węglowego na ogrzewanie gazowe.

W ciągu 3 lat trwania programu (2018–2020) wymieniono, a tym samym zlikwidowano, 147 wysokoemisyjnych pieców węglowych (41 w roku 2018, 56 w roku 2019 oraz 50 w roku 2020). Od 2021 r. trwa nabór do zmodyfikowanego gminnego programu – Lokalnego Programu Piecowego.

Do 30 września 2021 r. wpłynęło 100 wniosków, a wymianę pieca zrealizowało już 41 gospodarstw. Nabór i realizacja jeszcze trwają, a ostateczna tegoroczna liczba wymienionych pieców będzie znana po 15 listopada br.

Łącznie od 2018 r. do 30 września 2021 r. z naszej Gminy zniknęło 188 pieców węglowych, tzw. kopciuchów.

2 BUDOWA PARKINGÓW „PARKUJ I JEDŹ”

W 2019 r. został oddany do użytku parking w miejscowości Reguły z ogólnodostępnym punktem doładowań samochodów elektrycznych (koszt całkowity 1 907 096.50 zł, wysokość dofinansowania 1 164 082.08 zł). Obserwujemy, że ładowarki na tym parkingu zajęte są codziennie, a liczba ładowań z roku na rok rośnie.

W 2019 r. zdobyliśmy dofinansowanie na budowę 2 parkingów w pobliżu stacji WKD w Komorowie (całkowita wartość projektu 2 426 667.00 zł, wysokość dofinansowania 2 159 734.50 zł). Trwa budowa parkingu przy ulicy Ceglanej. Parking będzie wyposażony w ładowarkę elektryczną dodatkowo zasilaną z paneli fotowoltaicznych, a termin wykonania to koniec 2021 r.

Na rok 2022 planowane jest oddanie do użytku parkingu przy ulicy Kolejowej (również z punktem ładowania pojazdów elektrycznych). Oba parkingi, jako działające w systemie „Parkuj i Jedź”, będą bezpłatne.

3 ŚCIEŻKI ROWEROWE I CIĄGI PIESZE

W latach 2019–2021 **przybyło 4,8 km ścieżek rowerowych** (w tym zmodernizowano 1,56 km). **W fazie realizacji i w planach są kolejne 4,13 km.**

Pod koniec 2020 r. zakończono budowę trasy rowerowej wzdłuż rzeki Raszynki o długości ponad 2,6 km i nawierzchni asfaltowej. Jest to największa inwestycja związana z komunikacją rowerową w Gminie Michałowice.

Z kolei w 2021 r. zrealizowana została przebudowa ciągu pieszo-rowerowego (wraz z oświetleniem) alei Topolowej w Michałowicach o długości około 300 mb.

W realizacji jest budowa ścieżki pieszo-rowerowej wzdłuż alei Samorządu Terytorialnego w Regułach (o długości 915 mb). Ścieżka będzie między innymi zasadzona w 2019 r. lipami. Na budowę tej ścieżki Gmina Michałowice (jako lider partnerskiego projektu) pozyskała **1,81 mln zł** wsparcia. Natomiast zdobyta przez nas kwota dofinansowania całego partnerskiego projektu to 19,39 mln zł.

Dobiega końca budowa ścieżki rowerowej w ulicy Szkolnej między ulicami 11 Listopada i Kolejową w Michałowicach (o długości ok. 0,75 km).

Dzięki ścieżkom rowerowym rozwinęły się zeroemisyjna mobilność i rekreacja. We wnioskach mieszkańców pojawia się potrzeba budowy ścieżki wzdłuż torów WKD od Reguł w kierunku Warszawy.

Z kolei powiat pruszkowski planuje jeszcze w tym roku wykonanie ścieżki rowerowej w ulicy Jesionowej w Michałowicach (0,5 km). Inwestycję tę wspiera finansowo Gmina Michałowice.

Również w tym roku powiat pruszkowski planuje zakończyć prace projektowe ciągu pieszo-rowerowego wzdłuż ulicy Sokółowskiej w Pęcicach i Sokółowie (2 km).

4 ZIELEŃ MIEJSKA

Na terenie Gminy podjęto działania w zakresie zieleni miejskiej. Znacząco zwiększono nasadzenia drzew i krzewów przy jednoczesnym ograniczeniu usuwania drzew do zagrażających lub chorych. W ciągu 2 lat (2019–2020) nasadzono 659 drzew. Ponadto Gmina posadziła 4437 krzewów w 2019 r. oraz 3036 krzewów w 2020 r.

W pierwszej połowie 2021 r. zrealizowano nasadzenia roślinności niskiej, tj. krzewów w ilości 8360 szt., oraz nasadzenia roślinności wysokiej, tj. drzew w ilości 186 szt. Kolejne nasadzenia planowane są jesienią 2021 r. W ciągu 3 lat **przybyło łącznie 845 drzew i 15 833 krzewów.**

GATUNKI KRZEWÓW:

róża, pięciornik krzewiasty, perowskia łobodolistna, werbena patagońska, pigwowiec pośredni, forsycja pośrednia, żarnowiec, berberys, jeżówka purpurowa, irga, ligustr, śnieguliczka, krzewuska, jaśminowiec, hortensja, bluszcz, tawułka, tawuła, lawenda, jałowiec, dereń, powojnik, bukszpan, rozplenica japońska, trzcinnik krótkowłosy, hakonechloa smukła, tawulec pogięty, bodziszek, ożanka właściwa, miskant chiński, trzmielina, porzeczka czerwona, tawlina jarzębolistna, lilak, funkia, zawilec, cis.

GATUNKI DRZEW:

lipa, klon, głóg dwuszyjkowy, śliwa wiśniowa, świdośliwa lamarcka, kasztanowiec czerwony, sosna, grab kolumnowy, jabłoń ozdobna, jesion, jarząb szwedzki, wierzba płacząca, jodła, topola, platan, brzoza.

KOSZTY NASADZEŃ W POSZCZEGÓLNYCH LATACH:

2019	152 787,20 zł	drzewa i krzewy
2020	450 310,09 zł	drzewa i krzewy
2021	353 116,80 zł	drzewa i rośliny kwitnące

Nowe nasadzenia pojawiły się przy drogach, w parkach, na placach zabaw, skwerach i placach.

5 KONTROLE NIERUCHOMOŚCI

Na terenie Gminy w ramach **Ekopatrolu** prowadzone są wspólnie z Policją **cykliczne kontrole nieruchomości** wyposażonych w piece na opał stały. Sprawdzane są paleniska domowe pod kątem nieprawidłowości związanych z eksploatacją urządzenia grzewczego, używania paliwa złej jakości czy gromadzenia i spalania odpadów.

Między wrześniem 2019 a wrześniem 2021 r. **przeprowadzono 374 kontrole interwencyjne i planowane**. W 4 przypadkach Policja nałożyła mandaty oraz wydała ponad 30 poleceń i pouczeń w związku z ujawnieniem spalania odpadów. Właściciele zgłaszanych posesji w czasie przeprowadzanej kontroli interwencyjnej byli pouczeni o konsekwencjach spalania materiałów niedozwolonych w piecach. Pod adresami, gdzie ujawniane były duże nieprawidłowości, poza mandatami wydawano zalecenia pokontrolne. Wyznaczono 14 rekontroli.

Podczas wszystkich kontroli prowadzone były rozmowy na temat uchwały antysmogowej i związanych z nią ograniczeń i zakazów, jak również możliwości przystąpienia do Lokalnego Programu Piecowego, Lokalnego Programu Ostonowego oraz skorzystania z dotacji w ramach rządowego programu „Czyste Powietrze”.

Każdorazowo w czasie przeprowadzanych kontroli wręczane były zestawy ulotek dotyczących efektywnego i prawidłowego palenia w piecu, oraz programów gminnych i uchwały antysmogowej.

W 2021 r. wykonano 146 kontroli planowanych i nieplanowanych (dane do 30 września 2021 r.).

6 CZYSZCZENIE ULIC

Czyszczenie gminnych ulic na mokro ogranicza powtórny emisję pyłów wzdłuż ciągów komunikacyjnych. Czyszczenie ulic na mokro jest jednym z działań naprawczych wynikających z przyjętego 8 września 2020 r. nowego Programu Ochrony Powietrza. Czyszczenie odbywa się 5 razy w roku (w marcu, maju, lipcu, wrześniu i listopadzie).

7 DZIAŁANIA EDUKACYJNE

Działania edukacyjne obejmują:

- pisemne informowanie („listy do mieszkańców”) właścicieli nieruchomości ogrzewanych piecami węglowymi o możliwości skorzystania z gminnych programów dotacyjnych (Lokalny Program Piecowy, Lokalny Program Ostonowy); każdego roku zostaje wysłanych wraz z ulotkami dotyczącymi programów przeszło 500 listów;
- coroczne prowadzenie kampanii reklamowych gminnego programu piecowego (ulotki, plakaty, banery);
- dystrybucję ulotek o szkodliwym wpływie zanieczyszczeń powietrza na zdrowie;
- artykuły na stronie Gminy oraz fb na temat działań antysmogowych podjętych w Gminie Michałowice, m.in. artykuły na temat przyjętego programu ochrony powietrza, uchwały antysmogowej województwa mazowieckiego, czasowego zakazu palenia w kominkach, spalania pozostałości roślinnych, inwentaryzacji źródeł ciepła, Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków, gminnych programów dotacyjnych;
- komunikaty na stronie Gminy oraz fb na temat ryzyka wystąpienia przekroczeń zanieczyszczeń w powietrzu;
- rozmowy edukacyjne w czasie kontroli palenisk;
- konkurs plastyczny dla dzieci;
- spotkania z mieszkańcami dotyczące uruchomienia w Gminie punktów „Czyste Powietrze” oraz programu pilotażowego pod nazwą „Wdrażanie działań antysmogowych” (odbyło się 5 spotkań: Nowa Wieś, Opacz-Kolonia, Michałowice, Komorów oraz Reguły);
- założenie na stronie Gminy podstrony dedykowanej powietrzu w Gminie: <https://www.michalowice.pl/ochrona-srodowiska/powietrze-w-gminie>;
- realizację w szkołach programu Edukacyjnej Sieci Antysmogowej NASK;
- zorganizowanie pikniku ekologicznego – pierwszy odbył się we wrześniu 2021 r. i cieszył się ogromną popularnością.

8 DZIAŁANIA NAPRAWCZE

Realizacja działań naprawczych wynikających z nowego Programu Ochrony Powietrza dla Mazowsza oraz Planu Działań Krótkoterminowych (uchwała nr 115/20 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 8 września 2020 r.).

Do działań naprawczych należą m.in. inwentaryzacja źródeł ciepła i wymiana kotłów, nasadzenia zieleni, czyszczenie ulic na mokro, zakaz używania dmuchaw do liści, szeroko pojęta edukacja ekologiczna, kontrola palenisk i informowanie mieszkańców na temat ryzyka wystąpienia przekroczeń zanieczyszczeń w powietrzu oraz zasad postępowania w takich sytuacjach.

9 SYSTEM ROWER GMINNY

Uruchomiono bezobsługową wypożyczalnię rowerów działającą do czasu epidemii COVID-19.

Z analizy ruchu rowerów bezpłatnych wynika, że w dużej mierze poruszali się nimi uczniowie, wobec tego na czas pandemii zawieszono funkcjonowanie rowerów, a środki przeznaczone na projektowanie i wykonanie nowych ścieżek rowerowych, np. na terenie Wspólnoty Wiejskiej w Granicy.

DZIAŁANIA W 2019 R.

10 ZAKUPY Z DOTACJI

Z wykorzystaniem dotacji z Urzędu Marszałkowskiego (MIWOP 2019, MIAS 2019):

A Zakupiono dron z Systemem Obserwacji i Wspomagania Analizy Powietrza „SOWA”.

Urządzenie jest platformą mobilnego laboratorium do analizy jakości powietrza. Wykorzystywane jest w typowaniu nieruchomości, które wymagają szczegółowej kontroli paleniska. Obsługują je uprawnieni pracownicy referatu ochrony środowiska.

„SOWA” na podstawie wydobywającego się dymu z komina wykonuje odczyty pyłów zawieszonych PM10 i PM2,5, lotnych związków organicznych, formaldehydów, chlorowodoru i cyjanowodoru, co może wskazywać na spalanie różnego rodzaju odpadów lub materiałów niedozwolonych.

W sezonie grzewczym 2020/2021 wykonano ponad 20 misji lotniczych, w trakcie których każdorazowo typowano do kontroli kilkanaście posesji.

B Zainstalowano sieć 11 czujników niskokosztowych SYNGEOS, monitorujących na bieżąco jakość powietrza na terenie Gminy, wraz z monitorami i tablicami LED. Monitory zostały zainstalowane we wszystkich gminnych szkołach oraz przedszkolach.

Dodatkowo w miejscach cieszących się zainteresowaniem spacerowiczów zamontowane zostały zewnętrzne tablice LED, na których również znajdują się pełne informacje.

Czujniki dostarczają informacji, ale służą też edukacji.

Jakość powietrza można śledzić na stronie: <https://www.michalowice.pl/czujniki-smog>, a także w bezpłatnej aplikacji Syngeos.

C Założono skwery w Michałowicach, Komorowie, Pęcicach, Pęcicach Małych oraz zrewitalizowano fragment parku w Regułach. Zadania te miały na celu zwiększenie terenów zielonych, które wpływają na poprawę jakości powietrza.

11 RADA „GMINA BEZ SMOGU”

Gmina utworzyła w 2019 r. radę „Gmina bez smogu”.

W spotkaniach rady brali udział mieszkańcy oraz pracownicy Urzędu Gminy Michałowice. Rada jest organem opiniotwórczym i doradczym Wójta Gminy Michałowice w zakresie działań podejmowanych na rzecz dbałości o powietrze.

12 WYNAJEM SAMOCHODÓW

Od września 2019 r. Gmina umożliwia wynajem samochodów elektrycznych na zasadzie „carsharingu”.

13 PROGRAM PONE

Opracowano Program Ograniczenia Niskiej Emisji (PONE) (uchwała nr V/49/2019 Rady Gminy Michałowice z dnia 15 lutego 2019 r.).

PONE to dokument strategiczny mający na celu zdefiniowanie ram organizacyjnych i finansowych oraz działań naprawczych dla ograniczenia zjawiska niskiej emisji na terenie Gminy Michałowice.

(<https://bip.michalowice.pl/files/154254034/1uchwala-v492019.pdf>).

14 KONKURS PLASTYCZNY

Dla uczniów gminnych szkół przeprowadzono w listopadzie 2019 r. konkurs plastyczny „Nasza Gmina bez smogu”. Wyłoniony w konkursie plakat został wykorzystany w kampanii edukacyjnej Gminy dotyczącej szkodliwości smogu.

(<https://www.michalowice.pl/dziejesie/aktualnosci/kulturalne/konkurs-nasza-gmina-bez-smogu-rozstrzygniety,p961314657>).

DZIAŁANIA W 2020 R.

15 RADA ROWEROWA

W 2020 r. powołano radę rowerową. Rada rowerowa jest zespołem ds. wspierania komunikacji rowerowej.

Zajmuje się przede wszystkim diagnozowaniem potrzeb, problemów i szans rozwoju infrastruktury rowerowej.

Oprócz tego rada opiniuje wprowadzane rozwiązania z zakresu komunikacji rowerowej, przeprowadza analizę korzyści dla planowanych inwestycji, jak również konsultacje społeczne.

Wynikami pracy rady były m.in.:

- ustalenie przebiegu nowej ścieżki rowerowej w ciągu ulicy Szkolnej w Michałowicach;
- audyt ścieżek i tras rowerowych w Komorowie i Nowej Wsi;
- konsultacja zagospodarowania terenu w Nowej Wsi.

17 OCZYSZCZACZE POWIETRZA

Z wykorzystaniem dotacji z Urzędu Marszałkowskiego (MIWOP 2020) zakupiono i przekazano gminnym placówkom przedszkolnym oraz oddziałom przedszkolnym w szkołach podstawowych **74 profesjonalne oczyszczacze powietrza z zapasem filtrów (m.in. HEPA i węgla aktywnego) na min. 5 lat.**

Oczyszczacze skutecznie filtrują powietrze w pomieszczeniach z pyłów zawieszonych PM2,5, a także grzybów, bakterii, roztoczy i alergenów. Do obsługi urządzeń i wymiany filtrów zostali przeszkoleni pracownicy przedszkoli.

16 PROGRAM „ESA”

W roku szkolnym 2020/2021 w szkołach na terenie Gminy wdrażany był **program Państwowego Instytutu Badawczego NASK**. Program o nazwie „ESA” ma na celu szkolenie środowiska szkolnego oraz podniesienie świadomości uczniów, nauczycieli, dyrektorów placówek i rodziców na temat smogu, ochrony zdrowia i przeciwdziałania zanieczyszczeniu powietrza oraz współpracę na rzecz rozwoju działań antysmogowych w społeczności lokalnej.

O sukcesach uczniów naszych szkół pisaliśmy tutaj: <https://www.michalowice.pl/dzieje-sie/aktualnosci/inne/uczniowie-naszych-szkol-z-nagrodami-w-konkursie-edukacyjnej-sieci-antysmogowej,p970621340>.

18 TRANSPORT PUBLICZNY

Wspieranie i promowanie transportu publicznego. 1 lipca 2020 r. Gmina wprowadziła dopłaty dla mieszkańców do przejazdów kolejką WKD – Bilet Michałowiczana.

Tańsze są wszystkie przejazdy okresowe (miesięczne, kwartalne oraz jednorazowe).

(<https://www.michalowice.pl/dzieje-sie/aktualnosci/komunikaty/bilet-michalowiczana,p274937792>).

19 ZAKUP DLA POLICJI

Gmina zakupiła i przekazała na potrzeby Komisariatu Policji w Michałowicach **analizator spalin i dymomierz**.

Urządzenia te umożliwiają sprawdzenie podczas kontroli drogowej, czy pojazdy z silnikami benzynowymi, diesla oraz zasilane gazem LPG oraz CNG nie przekraczają obowiązujących norm emisji spalin.

Używane są na terenie Gminy Michałowice przez przeszkolonych policjantów z Wydziału Ruchu Drogowego.

W związku z nadmierną emisją spalin do środowiska zatrzymywane są miesięcznie średnio 2–3 dowody rejestracyjne.

21 LPO „GMINA BEZ SMOGU”

Uchwałą nr XXV/311/2020 Rady Gminy Michałowice z 25 listopada 2020 r. przyjęto **Lokalny Program Osłonowy „Gmina bez smogu”**. LPO jest programem wsparcia finansowego (dopłaty do kosztów ogrzewania) dla najbardziej potrzebujących mieszkańców Gminy, którzy w związku z trwałą zmianą systemu ogrzewania z wysokoemisyjnego (węglowego) na niskoemisyjny ponoszą zwiększone koszty grzewcze lokalu.

W ramach programu wpłynęło 13 wniosków. Z dopłat do ogrzewania korzysta obecnie 11 gospodarstw (dane do 30 września 2021 r.).

Szczegóły programu dostępne są na stronie: www.michalowice.pl/lpo.

20 ELEKTROMOBILNOŚĆ

16 września 2020 r. Rada Gminy Michałowice uchwałą nr XXIII/264/2020 **przyjęła strategię rozwoju elektromobilności dla Gminy Michałowice na lata 2020–2040**. Projekt został sfinansowany ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w ramach programu priorytetowego „GEPARD II” – transport niskoemisyjny.

Część 2) Strategia rozwoju elektromobilności” (<https://www.michalowice.pl/elektromobilnosc>).

Na etapie tworzenia dokumentu odbyły się dla mieszkańców Gminy warsztaty z elektromobilności.

DZIAŁANIA W 2021 R.

22 WYMIANA PIECÓW

Uchwałą nr XXVIII/323/2021 Rady Gminy Michałowice z 26 stycznia 2021 r. przyjęto nowy program udzielania dotacji – **Lokalny Program Piecowy**, polegający na trwałej zmianie ogrzewania węglowego na jeden z systemów niskoemisyjnych (piec gazowy lub elektryczny).

Do 1 września 2021 r. **wpłynęło 100 wniosków** o udzielenie dotacji, a wymianę pieca zrealizowało już **41 gospodarstw** (nabór do programu wciąż trwa).

Tegoroczny program przybrał atrakcyjniejszą dla mieszkańca formę dotacji (nie zaś refundacji), a dokumenty aplikacyjne zostały uproszczone do minimum. Program daje również szansę na wymianę pieca węglowego na piec gazowy (na gaz płynny LPG) lub piec elektryczny w nieruchomościach, w których nie ma możliwości podłączenia się do instalacji gazowej.

Szczegóły: www.piece.michalowice.pl

23 DZIAŁANIA ANTYSMOGOWE

7 czerwca 2021 r. Gmina podpisała umowę na prowadzenie usług konsultacyjno-doradczych wraz z inwentaryzacją źródeł emisji w budynkach w ramach działania pod nazwą „**Wdrażanie działań antysmogowych – program pilotażowy**”.

Głównym celem działań jest pomoc mieszkańcom w znalezieniu i pozyskaniu dofinansowania do realizacji zadań inwestycyjnych przeciwdziałających zjawisku smogu z dostępnych środków zewnętrznych, m.in. z programu „Czyste Powietrze”, ale również za pomocą środków pożyczkowych i kredytowych.

Ekspert przeprowadzi mieszkańca przez wszystkie etapy realizacji inwestycji – od przeprowadzenia indywidualnej oceny technicznej domu (m.in. świadectwo charakterystyki energetycznej budynku, badanie termowizyjne), poprzez zdiagnozowanie najpilniejszych potrzeb energetycznych budynku, kwalifikację do właściwego źródła finansowania, złożenie wniosku o dofinansowanie, aż do pozyskania i rozliczenia dofinansowania.

Eksperti z firmy GlobalECO przeprowadzili 4 spotkania informacyjne z mieszkańcami. Spotkania odbyły się w Nowej Wsi, Opaczy-Kolonii, Michałowicach, Komorowie oraz Regułach. Piąte spotkanie połączone z piknikiem ekologicznym odbyło się w urzędzie Gminy 11 września br.

Więcej o programie można przeczytać na stronie: <https://www.michalowice.pl/czystepowietrze/start>.

24 CZYSTE POWIETRZE

W lipcu 2021 r. utworzono w Gminie punkt konsultacyjny ogólnopolskiego programu „Czyste Powietrze”.

Działanie to ma na celu ułatwienie mieszkańcom aplikowania o dofinansowanie do wymiany źródeł ciepła i kompleksowej termomodernizacji domu jednorodzinnego w ramach Programu Priorytetowego Czyste Powietrze.

Wszystkie formalności mieszkańcy mogą załatwić w urzędzie – bez konieczności wizyty w siedzibie Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie.

Przeprowadzono kilkanaście konsultacji i złożono 4 wnioski.

www.michalowice.pl/dziejesie/aktualnosci/inne/w-urzedzie-gminy-michalowice-ruszyl-punkt-konsultacyjny-programu-czyste-powietrze,p485217138.

26 PROJEKTY Z DOFINANSOWANIA

Przy dofinansowaniu z Urzędu Marszałkowskiego (MIWOPiM 2021) realizowane są dwa zadania: „**Zagospodarowanie ulicy Szkolnej w Michałowicach – wykonanie nasadzeń**” oraz „**Ogólnodostępne stacje ładowania pojazdów elektrycznych w Gminie Michałowice**”.

Punkty ładowania pojawiają się w Granicy przy zespole szkolno-przedszkolnym, w Michałowicach przy szkole i przedszkolu, przy ulicy Raszyńskiej oraz w Komorowie przy strefie rekreacji, przy zalewie (w sumie 3 stacje). Status dostępności punktów ładowania będzie można sprawdzić w aplikacji na telefon.

W ramach zadania „Zagospodarowanie ulicy Szkolnej” nastąpi rewitalizacja funkcjonalno-przestrzenna ulicy Szkolnej.

Oprócz uporządkowania przestrzeni i modernizacji ciągów komunikacyjnych zostaną wykonane nasadzenia zieleni, które wpłyną na rozwój bioróżnorodności i filtrację powietrza z zanieczyszczeń.

28 PLAN GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ

Uchwałą nr XXXII/357/2021 z 31 maja 2021 r. przyjęto **Aktualizację Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Michałowice**.

Celem Planu Gospodarki Niskoemisyjnej jest m.in. przedstawienie zakresu działań możliwych do realizacji w celu ograniczenia zużycia energii finalnej oraz zmniejszenia emisji zanieczyszczeń i gazów cieplarnianych do atmosfery.

25 INWENTARYZACJA ŹRÓDEŁ CIEPŁA

W lipcu 2021 r. rozpoczęła się szczegółowa inwentaryzacja źródeł ciepła na potrzeby przyjętego przez Sejmik Województwa Mazowieckiego nowego Programu Ochrony Powietrza (zakończenie inwentaryzacji przewidziane jest na jesień br.).

Celem inwentaryzacji jest poznanie skali niskiej emisji w Gminie.

Do jej przeprowadzenia zobligowane zostały wszystkie gminy na Mazowszu.

27 CENTRALNA EWIDENCJA EMISYJNOŚCI BUDYNKÓW

Wprowadzanie deklaracji mieszkańców dotyczących źródeł ciepła i źródeł spalania paliw do Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków.

Od 1 lipca 2021 r. na Gminie spoczywa obowiązek wprowadzenia złożonych przez mieszkańców deklaracji w formie papierowej do centralnej bazy. Celem zbierania informacji o budynkach jest stworzenie kompletnej bazy danych, na podstawie której Gmina będzie mogła kreować politykę walki ze smogiem.

29 PIKNIK EKOLOGICZNY

11 września 2021 r. odbył się pod Urzędem Gminy piknik ekologiczny. Celem imprezy była w głównej mierze edukacja i informacja mieszkańców w zakresie ochrony powietrza, ale też zwiększenie świadomości ekologicznej oraz zachęcenie do podejmowania praktycznych codziennych zachowań i wyborów na rzecz ochrony środowiska.

Podczas pikniku nasz partner z nowego programu „Wdrażanie działań antysmogowych – program pilotażowy” zaprezentował OZE (fotowoltaikę, falownik i pompę ciepła), a także kocioł gazowy. Urządzenia można było obejrzeć z bliska i dowiedzieć się od ekspertów wszystkiego na temat ich parametrów i użytkowania. Mieszkańcy mogli skorzystać również z punktu konsultacyjnego, w którym otrzymywali porady na temat możliwości wsparcia finansowego do wymiany wysokoemisyjnego kotła, termomodernizacji budynku mieszkalnego czy wymiany stolarki okiennej i drzwiowej w ramach dostępnych programów, m.in. „Czyste Powietrze” i „Mój Prąd”.

Ekspert przeprowadził również kolejne, piąte spotkanie z mieszkańcami na temat możliwości skorzystania z programu „Czyste Powietrze”, wyjaśnił, na czym polega przeprowadzana na terenie Gminy inwentaryzacja indywidualnych źródeł ciepła oraz jakie są możliwości skorzystania z nowego gminnego programu pilotażowego. Podczas pikniku można było uzyskać informacje na temat pozyskania dotacji na wymianę pieca węglowego z gminnego Lokalnego Programu Piecowego czy programu dopłat do systemu ogrzewania – Lokalnego Programu Osłonowego.

Mieszkańcy mieli również możliwość złożenia deklaracji do Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków. Innymi atrakcjami w czasie pikniku były pokaz samochodów elektrycznych, sadzenia roślin oraz rajd rowerowy.

W trakcie imprezy ogłoszono także wyniki konkursu plastycznego „EKOGMINNIAK”. Odbywały się ponadto liczne konkursy dla dzieci z nagrodami, warsztaty oraz losowanie sadzonek drzew. Mieszkańcy mogli też zakupić ekologiczne produkty spożywcze oraz rękodzieła.

30 BUDOWNICTWO ENERGOEFEKTYWNE

Termomodernizacja budynków oświatowych i budownictwo energoefektywne: wykonanie termomodernizacji szkoły w Michałowicach, w ramach której zostaną m.in. zainstalowane panele słoneczne i nowe źródło ogrzewania w postaci pomp ciepła, a także wymienione grzejniki.

Przy szkole budowana jest nowa energoefektywna hala. W trakcie budowy jest również energoefektywne przedszkole w Regułach (z panelami słonecznymi). Na etapie projektowania znajdują się energoefektywne przedszkole w Michałowicach (z panelami słonecznymi i pompami ciepła) oraz Centrum Inicjatyw Kulturalnych w Komorowie (również z panelami słonecznymi).

31 PROFESJONALNY OCZYSZCZACZ POWIETRZA

Montaż profesjonalnego oczyszczacza powietrza w Urzędzie Gminy – dzięki lokalnej inicjatywie i współpracy z WOLF (z siedzibą w Sokołowie) w sali obsługi interesantów Urzędu Gminy Michałowice został zamontowany profesjonalny oczyszczacz powietrza przeznaczony do dużych pomieszczeń.

Oczyszczacz oprócz filtrowania powietrza z pyłów usuwa również wirusy i bakterie, wspierając profilaktykę COVID-19.

PROGRAM WYMIANY PIECÓW - PODSUMOWANIE ORAZ UZYSKANY EFEKT EKOLOGICZNY

Gmina Michałowice, opracowując Program Ograniczenia Niskiej Emisji (PONE), zaplanowała działania, które poprawiać będą jakość powietrza w Gminie. Wyliczono m.in. efekt ekologiczny w zakresie działań zmniejszających powstawanie pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5 poprzez wymianę nieekologicznych źródeł ciepła w ramach gminnego programu wymiany pieców.

Wyliczenie planowanego do osiągnięcia w Gminie Michałowice efektu ekologicznego było zgodne z zamieszczonymi na stronie internetowej Urzędu Marszałkowskiego arkuszami wyceniowymi dotyczącymi redukcji pyłu zawieszonego PM10 i pyłu zawieszonego PM2,5.

Dla celów określenia w PONE efektu ekologicznego wymaganego do uzyskania dla Gminy Michałowice posłużono się wynikami z pierwszego roku programu udzielania dotacji do wymiany pieców, przyjmując do szacunków powierzchnię budynku wynoszącą 143 m² i planowaną liczbę 41 wymian pieców węglowych rocznie. W ten sam sposób – biorąc pod uwagę łączną powierzchnię budynków, w których nastąpiła wymiana pieca w danym roku wyliczono szacunkowy efekt ekologiczny dla 2019 i 2020 r. Dzięki szeroko zakrojonej akcji promocyjnej programu wymiany pieców oraz zwiększonej liczbie kontroli posesji pod kątem spalania udało się wymienić znacznie więcej nieekologicznych źródeł ciepła, niż przyjęto w założeniach PONE (Tabela 2). W rubryce dotyczącej 2021 r. – ze względu na trwający jeszcze nabór do gminnego programu wymiany pieców – pozostawiono (wynikającą z PONE) wartość szacunkową 41 wymian rocznie, mimo iż tego roku wpłynęło do programu najwięcej, bo aż 100* wniosków.

* Dane do 30 września 2021 r. (nabór do programu w 2021 r. jeszcze trwa).

Tabela 1. Liczba złożonych wniosków, podpisanych umów i zrealizowanych wymian w ramach gminnych programów wymiany pieców

Program wymiany pieców	2018	2019	2020	2021	Razem
Liczba zrealizowanych wymian	41	56	50	41*	188
Liczba podpisanych umów	46	60	56	86	248
Liczba złożonych wniosków	55	68	62	100	285

* Dane do 30 września 2021 r. (nabór do programu w 2021 r. jeszcze trwa).

Tabela 2. Harmonogram rzeczowy realizacji PONE w latach 2019–2024 wraz z efektem ekologicznym (źródło: PONE dla Gminy Michałowice)

Nazwa działania	Liczba inwestycji (wymienionych pieców)						
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Wymiana pieca węglowego na gazowy	41	41	41	41	41	41	41
Razem	287						
Ogółem efekt ekologiczny zmniejszenia pyłu zawieszonego PM10 [Mg]	19,3631438						
Ogółem efekt ekologiczny zmniejszenia pyłu zawieszonego PM2,5 [Mg]	19,0717527						

Tabela 3. Faktyczny harmonogram z realizacji PONE w latach 2018–2024 wraz z efektem ekologicznym – dane zaktualizowane o dokonane wymiany (2019–2020)

	Rok	Wymiana pieca węglowego na gazowy	Efekt ekologiczny zmniejszenia pyłu zawieszonego PM10 [Mg] w skali roku	Efekt ekologiczny zmniejszenia pyłu zawieszonego PM2,5 [Mg] w skali roku	Razem (dotychczasowe wykonanie plus plan 2021–2024)	Ogółem efekt ekologiczny zmniejszenia pyłu zawieszonego PM10 [Mg]	Ogółem efekt ekologiczny zmniejszenia pyłu zawieszonego PM2,5 [Mg]
Inwestycje dokonane	2018	41	2,7661634	2,7245361	311	21,0370902	20,7205083
	2019	56	3,5252896	3,4722384			
	2020	50	3,6809836	3,6255894			
Inwestycje zaplanowane	2021	41*	2,7661634	2,7245361			
	2022	41	2,7661634	2,7245361			
	2023	41	2,7661634	2,7245361			
	2024	41	2,7661634	2,7245361			

* Nabór do programu w 2021 r. jeszcze trwa.

Tabela 4. Minimalny efekt ekologiczny pyłu zawieszonego PM10 oraz PM2,5 w ramach realizacji PONE dla Gminy Michałowice

Pył zawieszony PM10 – obliczenie efektu ekologicznego	
Minimalny efekt ekologiczny dla pyłu zawieszonego PM10 z gminy określony w programie ochrony powietrza	Mg/rok 2,36
Pył zawieszony PM2,5 – obliczenie efektu ekologicznego	
Minimalny efekt ekologiczny dla pyłu zawieszonego PM2,5 z gminy określony w programie ochrony powietrza	Mg/rok 2,32

Źródło: na podstawie załączonych wskazówek do opracowania PONE – Samorządu Województwa Mazowieckiego (<http://www.powietrze.mazovia.pl/pop-i-pdk/programograniczania-niskiej-emisji-pone-1>)

Mając na uwadze realizację gminnego programu wymiany pieców, minimalny efekt ekologiczny dla lat 2018–2020 osiągnięto z nadwyżką.

Innym dostępnym źródłem realizacji inwestycji w ramach PONE jest program priorytetowy „Czyste Powietrze” oraz będzie nasz nowy program – „Wdrażanie działań antysmogowych”.

W załączonej tabeli dotyczącej liczby wymian pieców w ramach gminnego programu nie uwzględniono danych z realizacji programu „Czyste Powietrze” oraz inwestycji zrealizowanych przez mieszkańców na koszt własny.

Gmina wystąpi o te dane do Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie.

**PLANY
NA JESIEŃ 2021 R.**

1 Nawiązanie współpracy z Polskim Alarmem Smogowym oraz kontynuacja Edukacyjnej Sieci Antysmogowej NASK.

Trasy rowerowe w gminie Michałowice

/stan na październik 2021/

#STOP SMOG

Urząd Gminy Michałowice,
Reguły, aleja Powstańców Warszawy 1
www.michalowice.pl